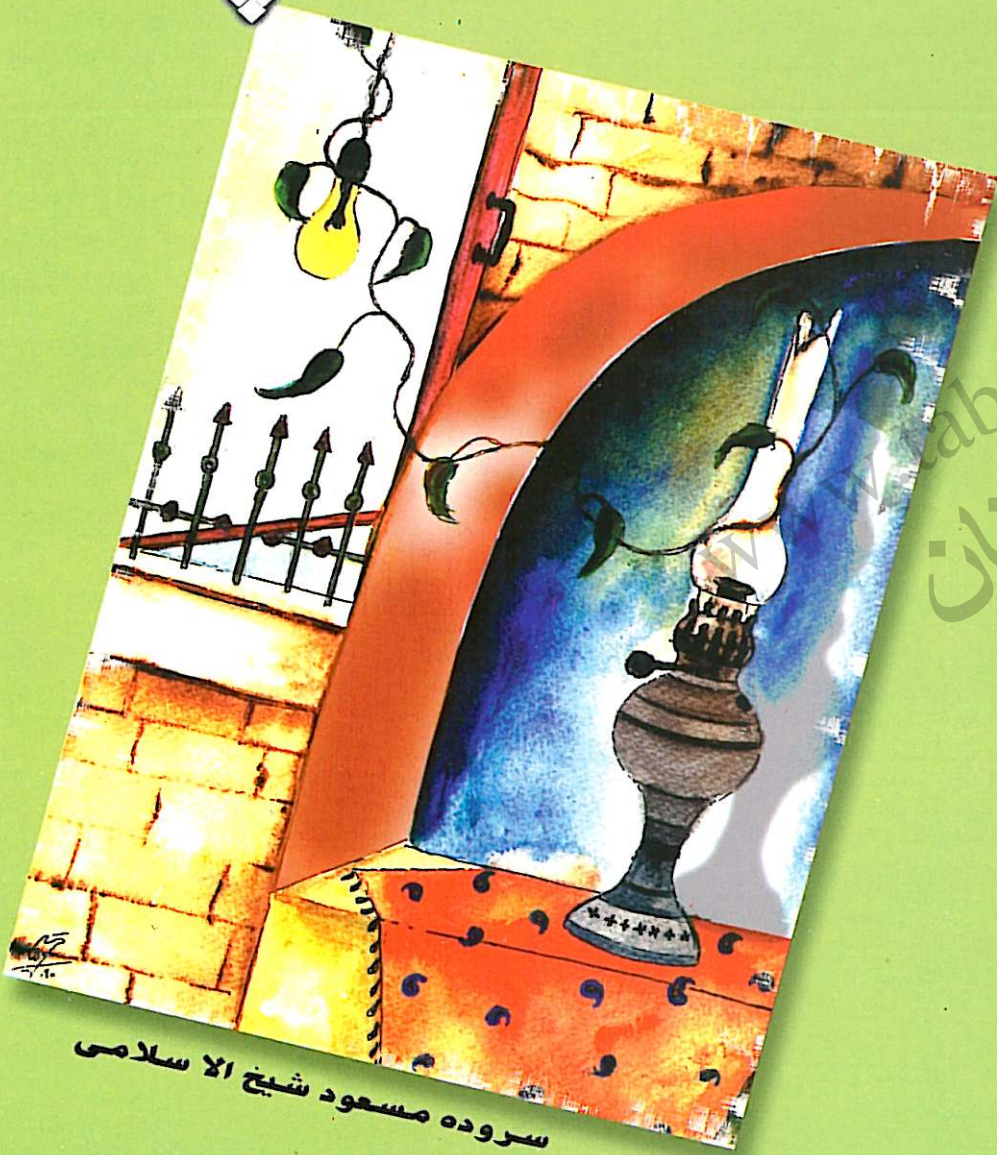

لامپا

سروده مسعود شیخ الاسلامی

... شعر یا گویش مازندرانی باید وارد فضایی شود که بتواند بیرون از حوزه
" اقتدار نسلهای پیشین ، نگاهی به جهان رو به رشد آینده داشته باشد و
" جهانهای تازه ای " را تجربه کند .
" لام و لمپا " سروده شاعر باقریچه مازندران ، مسعود شیخ الاسلامی ، توان
این را دارد که به " جهان تازه " پا بگذارد ...
در حوزه " محتوا " همچنان که از نام مجموعه بر می آید ، دو نگاه متفاوت به
جهان است ، جهان مدرن و جهان سنتی ...
همه چیز شکل بکر بودگی طبیعت را در خود دارد و تصاویر بیان کننده وضعیتی
از شهرزدگی انسان مدرن است . به همین جهت ، گاه شعرها به نقطه ای از
فضای نوستالوژیک نزدیک می شوند ...

پیراسبی قنا

جاده ور

شه جان کتین غرصه رچرته

تلفن : ۹۰۲۴۸۷ - ۱۲۱
مستدوق پستی : ۶۳۷
فاکس : ۳۳۳۹۶۲ - ۱۲۱

I.S.B.N. : 964-8029-05-9

لام و لمپا

(لامپ و لامپا)

(مجموعه شعر مازندرانی)

سروده مسعود شیخ الاسلامی

راهنمای آوایی:

á-a

á-á

é-e

é- حرکتی میان «زیر» و «زیر»

ú- او (کشیده)

sh- ش

gh- ق-غ

kh- خ

ch- چ

شیخ الاسلامی، مسعود

لام و لمپا (لامپ و لمپا)، مجموعه شعر

مازندرانی / مسعود شیخ الاسلامی. - آمل:

نشر وارش وا، ۱۳۸۲

۸۰ ص.

ISBN:964-8029-05-9

۱. شعر فارسی - قرن ۱۴. الف. عنوان

۱۶۲ فا ۸

ل ۸۹۶ ش

● لام و لمپا

● مجموعه شعر مازندرانی

● سروده مسعود شیخ الاسلامی

● طرح روی جلد: ژیلایا خاکیپور

● ویرایش و آوانگاری: کیومرث خاکیپور - مجید شیخ الاسلامی

● تایپ و صفحه‌آرایی: پارسا - آمل - ۲۲۵۳۵۱۱

● ناشر: وارش وا

● چاپ: فیروزچاپ آمل - تلفن: ۰۱۲۱-۳۲۳۳۴۵۱

● شمارگان: ۲۰۰۰

● تاریخ انتشار: چاپ اول - بهار ۸۲

● فیلم و زینک: پیشگامان گرافیک آمل - تلفن: ۳۲۴۱۸۱۸

شابک: ۹-۰۵-۸۰۲۹-۸۶۴

قیمت: ۷۰۰ تومان

پیشگفتار

شعر محلی مازندرانی رفته رفته در حال دگرگونی است. چه در قالب، چه در محتوا. و این نیازمند نگرشی دیگرگون به جهان است. نگاه نامتعارف به جهان، ویژگی هنر پیشرو است و دیربست به شعر «به مثابه یک کار» می‌نگرند از این منظر شعر کارکردی خود ارجاع می‌یابد. و «جهان شاعرانه متن» نظرگاه آرمانی مخاطب با متن است. با این نگرش شعر با گویش مازندرانی باید وارد فضایی شود که بتواند بیرون از حوزه اقتدار نسل‌های پیشین، نگاهی به جهان رو به رشد آینده داشته باشد و «جهان‌های تازه‌یی» را تجربه کند.

«لام و لمپا» سروده شاعر با قریحه مازندان، مسعود شیخ‌الاسلامی، توان این را دارد که به «جهان تازه» پا بگذارد و پا گذاشتن به این جهان با «خطر»های حتمی مواجه است. در حوزه «محتوا» همچنان که از نام مجموعه بر می‌آید، دو نگاه متفاوت به جهان است. جهان مدرن و جهان سنتی، و در این گشت و واگشت بین دو جهان آنچه بر ذهن خواننده نقش می‌بندد همانا فضایی طبیعی از وضعیت جاری در جهان کوچکی است به نام روستا. همه چیز شکل بکر بودگی طبیعت را در خود دارد و تصاویر بیان‌کننده وضعیتی از شهرزدگی

انسان مدرن است. به همین جهت، گاه شعرها به نقطه‌یی از فضای نوستالوژیک نزدیک می‌شوند.

«لام و لمپا» حدیث انسانی است که در جهانی زندگی می‌کند که از مفاهیم اساسی انسانی تهی شده است. گاه از وضعیت نابسامان جامعه می‌نالد و گاه از انسان نوعی که «انسانیت و مروّت» را گم کرده است. مرگ آگاهی، طبیعت‌گرایی درونمایه مضامین شعرهای شیخ‌الاسلامی است. نگاه طنزآمیز و طنزآلود به جهان، از دیگر خصیصه‌های مجموعه است. او همواره در جای جای مجموعه، جهان را از دریچه‌یی می‌نگرد که در آن تنها طبیعت پاك‌روستایی، راه نجات انسان است.

در بخش اول که در قالب نو سروده شده است، تصویر از عمده خصیصه‌های آن است.

در این بخش گرایش به طبیعت، بیان تصویرگون اشیاء و طبیعت و رنج ساده و بزرگ انسان ساده‌اندیش روستایی، با دیدی وسیع در جلوی دید خواننده قرار می‌گیرد.

و با امید به این که بعد از این نیز شاهد مجموعه‌های دیگر شاعر در ادبیات محلی مازندان باشیم، مجموعه را می‌خوانیم.

محمد صادق رئیسی

نور - ۸۱/۱۰/۵

سِفرهٔ دل بِنه بِشْتِمِه رَفِیق.

پِرو هِنِش،

نِمِگ نارنه مِ غم.

séfré e dél béné beshtémé rafegh.

bérú hénish,

Némég Nárné me gham.

سِفرهٔ دلم را گشوده‌ام رفیق.

بیا بنشین،

نمک‌گیر اندوهم نخواهی شد.

لاقمه نون،

اربابِ گلی سر نیشته دِنه وَنگ،

پیاده چار ویداره.

lághmé nún

arbábe gali sar nishté dené vang,

piyádé chárvidaré.

لقمه نان،

در گلوی ارباب نشسته و فریاد میزند،

چار یا دار پیاده را.

تاریگِ شو.

آشغالِ پشو.

کَبیلِ سنگ و چو.

بامشی نَو، سگ نَو

هَجی وئه،

اُدم جور تَله کِرده.

tárigé shú.

ashghále peshú.

kabtele sang o chú.

báméshi nave, sag nave

hachi ve é,

odéme júr tale kerdé.

شبی تاریک/ زیر و رو کردن زیاله/ پرتاب سنگ و چوب/

گر به نبود، سگ نیز/ هر چه بود،/ بسانِ آدمی ناله می کرد.

گدایی درِ په بچا.

میچکایی پنجرِ وَر

وَشنی در میرنه.

gédáyi dare pe béchá.

michkáyi panjéré var,

vashni dar mirné

گدایی در پشت در از سرما می لرزد.

گنجشکی در کنار پنجره

از گرسنگی در حالِ جان سپردن است.

تاووت تن توتیا.

دل،

بینه کَشه مَسِ خو.

távúte tan, tútiyá.

dél,

béné e kashé masse khú.

تابوت خسته تن.

دل،

در آغوشِ خا کمستِ خواب.

جَمه شو.

قبرِ سون.

فاتحه خوننه مرده گون،

بی کسِ مرده سیه.

jamé shú.

ghabréssún.

fataha khúnnéné mérdégún,

bi kasé mérdéese.

شبِ جمعه.

گورستان.

فاتحه می خوانند مرده گان،

برای مُرده‌ای بی کس.

اَدَمِيزادِ لِينِگِ چَمِر اِنَه.

خِرَابَه هَم خِرَابِ بَوْتِه سَر،

بِیچاره پیدکِلِه.

Odémizáde ling chémér ené.

Khérábé ham khéráb bave te sar,

bicháré pidkele.

صدای پای آدمیزاد می آید.

ویرانه نیز بر سرت ویران شد،

آی جگر بیچاره.

دَهره،

تَز، اُماده.

وَرزِیگر فردا دارنه کاپِر

از هیاهو وُونه مَشْتِ گَنمجار.

وَرده بیچاره سَر،

چی اِنه فردا؟

dahré,

tez, omádé.

varzigar fardá dárné káyér

az hayáhú vúné masht ganémjár.

vardé e bicháre e sar,

chi ené fardá?

داس، /

تیز و آماده /

کسانی فردا به یاری برزگر خواهند آمد / و گندمزار از هیاهو پر خواهد

شد / بر سر بلدرچین بیچاره /

چه خواهد آمد، فردا؟

أرویی بَشْگِس

دِریوی کِنار.

نا ماهیگیر،

نا لودکای نَشون.

orúyi béshgés

déryúye kénár.

Ná máhigir,

Na lúdkáye neshún.

پارویی شکسته

در کنار ساحل دریا.

نه از ماهیگیر،

و نه از قایق نشانی.

واأ وارِش.

وَشْنا وِرْگِ زیز.

چَپُونی تَنا.

وَنْگِ بی جواب.

vá o várésh.

vashná vérgé ziz.

cappúni taná.

vange bijéváb.

باد و باران.

زوزة گرگِ گرسنه.

چوپانی تنها.

فریادی بی پاسخ.

نا همه کر

نا لینگ رَج

نا کله اوی چمر

نا هیچ داری آشنا.

تنّا اُسر گردون،

جنگلِ میون.

Ná hemékar

Ná lingé raj

Ná kele e oúye, chémér

Ná hich dári oshéná

taná o sargérdún

jangéle miún.

نه هیزم شکنی / نه رد پایی / نه صدای جویباری / نه هیچ درختی آشنا /

تنها و سرگردان، /

در میان جنگل.

ورگ چشه ناچپونِ فنرسو

گومه واره،

سرنده ونگ واره.

vérgé chéshé Ná chappúne fénar sú

gúmé varé,

sar nade vangé vá ré.

چشمان گرگ است این، نه سوسوی فانوس چوپان.

آی بره گمشده،

فریاد مکن.

پیرِ اسبیِ تَنّا
جادهٔ وَر،
شیهِ جانِ کَنّینِ غِرِصه ره چَرَنه.

piré asbi taná

jáde e var,

she ján kanniyéne ghérsé ré charné.

اسبیِ پیر و تنها
در کنار جاده،
اندوهِ رنج‌هایش را می‌چَرَد.

لَیهِ وایِ موری و
گَځَبِیایِ چَشِیِ اَسری،
اِتی آته ماره شیر بَچَرَد.

Laléváye múri o

gad babáye chéshe asri,

éti até máre shir bakhérd.

زاری نی و
اشکِ چشمِ پدر بزرگ،
گویی شیر خورده از یک مادرند.

پر تتی داره مییون

خَشِگِ داره.

غریب

pér téti dáre miyún

khéshgé dáré,

gharib.

در میان درختانِ پر شکوفه

درخت خشک،

غریب است.

لاکی بلبل

چلی گلِ پَره سر،

با آته چکّه عاشقی خونّه.

Láki bélbél

jéli géle pare e sar,

bá até chakké áshéghi khúnné.

بلبلِ پلاستیکی

بر شاخهٔ گلِ پارچه‌ای،

با کف زدنِ عاشقی می‌خواند.

پشت قنج و

تن خالی هسیکا.

پیر، بشگس،

غم بزه!

شبه یی مَشْتی؟!؟

pésht ghénj o,

tan kháli hasiká.

pir, béshgés,

gham bazé!

shyi mashti?!?

خمیده قامت و / استخوانی. / پیر، شکسته، / غمزده! /

خودتی مشدی؟!؟

داره سر کلاج قار قار

دیفار په همساده گون پچ پچ:

« گوره بوردده قرضه خواه.»

پری،

کوم بوم سر کامل چرکنه.

کو په نیشته وچی یی و

آسری شنه.

dāre sar kéláje ghár ghár

difāre pe hamsádégúne péch péch:

((gú ré bavérdé gharzékhá))

peri, kélúme búm sar kamélé jer kenne.

kadé pe nishtë vachéyi o

asri shanné.

قار قار کلاج بر درخت / پچ پچ همسایگان در پشت دیوار /

گاورا طلبکار با خود برد / پدري، / از بام اصطیل دسته‌های

کادرا بر زمین می‌افکند / کودکی تکیه به دیوار داده و /

اشک می‌ریزد.

شِيمَتُون دَسَّشْتِرِ وَاللّٰه اَمَا.

جَمَه شُوئَه.

اَي جَمِيْع مِرْدَه گُون.

shemetúh dasseshtér valláh amá.

jamě shúé,

oy jamiye merdégún.

از شما محتاجتر به خدا قسم مائيم.

شپ جمعہ است،

اَي جَمِيْع اَمَوَات.

پنجرِ پِه،

سرگ کشينه مِ تنايي ره پنِه،

آته ماچکول.

panjéré pe,

sarég kashéné me tanáyi ré pené,

até máchkúl.

از پنجره،

سرگ کشید و تنهایی مرا می‌پایید،

آته ماچکولی.

اوجي رز رز و لگ.

لسيگ تن تن سو.

شوا تم تم وارش.

Oújie reze reze valg.

lesége tan tané sú.

shú o nam name várésh.

برگهای ریز پونه.

خزیدن حلزون.

شب و نمم باران.

پیرزنا اِنِماز.

هر دتا قنج کمر.

پیرزنا اِنِماز

ساده.

مثلِ بیشتواش.

pir zaná o penémáz,

har déta ghénjé kamér.

pir zaná o penémáz

sádé,

mésle bishtévásh.

پیرزن و غروب،

هر دو خمیده پشت.

پیرزن و غروب

ساده.

چونان بیشتواش.

لَمپای سو.

هِمِه پِشْتِه اُ ماشه بِخاری پِه.

تَشِ هور هور.

وچَه یی خَوِده خَنَه.

lampáye sú.

hemé péshté o máshé békháriye pe.

tashe húr húr.

vachéyi khú délé khanné.

سوسوی لامپا.

پشته همیزم و انبُر دغال در کنار بخاری.

گُر گُر آتش.

کودکی در خواب می خندد.

وَرَفِ چَش گیرائِه،

أهای سبِزِ کاج.

إسْفَنجِه دی هَكِن چَش نوُوی.

varfe chésh giráé,

oháy sbzé káj.

ésfanjé di hakén chésh navúyi.

بِرَفِ چَشَمِ تَنگِ است،

أی کاج سبِز.

إسپِنْدِ بسوزانِ از شَرِ چَشَمِ زخمِش.

سبزِ بينجه به.
 و گونِ خونش.
 ميرابِ كله په.
 راهِ كلِ مسِ خو.
 ماهِ دَكتِ شو.

sabzé binje be.

vagúne khúnésh.

miráb kelé pe.

ráh kel masse khú.

máh dakété shú.

بوی شمالي نارس / آواز غوکان / میراب کنار جویبار /

جاده باریک مسخ خواب / شبی مهتابی.

چیه نیشته هلی پره سر؟
 تتی نه،
 یا اسپه پاپلی نه؟

chiyé nishté haliye pare e sar?

tétiyé,

yá éspe pápéliyé?

چیست که نشسته بر شاخه درخت آوجه؟
 شکوفه است،
 یا پروانه سپید؟

چکاو،

سیکایی بی پَر بال.

او وِیه اُسِمون.

chékáv,

sikáyi bi par é bál.

oú véne osémún.

اردک ماهی،

اردکی بی پر و بال.

آب آسمانش.

اَبَنون،

اوی زندون.

وِیه زندونبون،

میراب.

obannún,

oúye zendún.

véne zendúnbún.

miráb.

آبندان،

زندان آب است.

زندانبانش،

میراب.

پیده لمپای سو، هر شو
 ونگِ وا زَنّه، اُی مَرین،
 تپّه سرِ گلی خِنّه دله هم
 زینّه اُدمی دَره.

pidé lampáye sú, har shú,
 vangé vá zanné: oy mardén,
 tappé sare géli khéne e délé ham
 zinné odémi daré.

سو سوی لامپایی کهنه، هر شب
 فریاد می‌زند: آی مردم
 در خانه گلی بالای تپّه نیز،
 آدم زنده‌ای هست.

کلی بورینه فرما
 بوگونِ یاد شونه،
 ماقِعِ خَرین.

kéli búrdéne farmá
 kérgúne yád shúné,
 mágh e khérdén.

بفرمای هنگام لانه رفتن.
 از یاد مرغان می‌رود،
 وقت دانه بر چیدن.

www.tabarestan.info
 تبرستان

کِن،

آتَه ألوگ بزُو

دَمَرده.

داره بیچاره چی زار زار بَمَرده.

kélen,

atté alúg bazú

damérdé.

dáre bicháré chi zár zár bamérdé.

خا کستر،

لحظه ای شعله ور شد

و آنگاه خاموش گردید.

درخت بیچاره چه سخت جان سپرد.

گَرِدِ وای جور آتَه پیرِ وِرگ،

چَن وقتَه گَرِدِنه رَمه گَرِد.

چَن وقتَه بیچاره چَپُونِ چَش،

نزوئه آتَه پروگ.

gérdéváye júr atté piré vérg,

chan vaghté gérdéné rame e gérd.

chan vaghté bicháré chappúne chésh,

nazúé atté pérúg.

گرگ پیری چون گرد باد،

مدتی است که به گرد رَمه می گردد.

مدتی است که چوپانِ بیچاره،

چشم بر هم ننهاد.

تنگوشتنه سِیو سِیو آمِ سر
 بِنه رِ وا زو و هلی پَره
 خویشِ تِسکا کِه پنه جنگل
 یاد دَره؟

tangúsh-téné sio sio lame sar
 béne ré vá zúve halie paré
 khúnéshe téská kelé peté jangél
 yád daré?

تمشک رسیده و سیاه بر خار بوته
 (چون باد بزنی) زمین را باد می‌زد شاخه درخت آلوچه
 آواز جویبارِ توسکا در جنگل می‌پیچید
 یادت هست؟

چینکا نارنه شبه فردای خور
 وگنا،
 دونه ماسیه ونه قَلتینگ سر.

chinéká nárné she fardáye khavér
 vagená
 dúné másiye véne ghalting sar.

جوجه از فردای خود خبری ندارد
 وگر نه،
 دانه در حلقومش گیر می‌کرد.

تلی سر نمیچ، حفه.

بپیس و لگ دوئی چنه قوت دنه جنگله؟

بمرد داره هسیکائه خشگ چو، نا همه.

اژ ماتور بدبخت گلی بیته، چنه بوئه؟

talie sar namij, hefé

bapissé valg dúnni channe ghévét dené jangélé?

bamérdé dáre hasikáé khéshgé chú, ná hemé

arré mátúre badbakhte gali bayté, channe bue?

به روی خار پای مگذار، حیف است.

برگهای پوسیده میدانی که چه نیرو بخش است برای جنگل؟

استخوان درخت مرده است چوپ خشک، نه هیزم.

گلو یاره موتوری بدبخت گرفت، چقدر بگوید؟

پده أنتر نا ببا.

انتیرنت.

مردین ور م کلاسی چر نیار.

pedé antér ná babá,

antérnet.

mardéne var me kélásé jer niár.

أنتر لوچ نه پدر.

اینترنت.

تزد مردم کلاسم را پایین نیاور.

بی سیک سویی مله،
 خور ینه که بور ینه قدیمیا.
 محبت و صفای آهنی موارگ.

bi séké súyi e malé,
 khavér dené ke búrdéné ghadimiyá.
 méhabét o séfáye ohéni mévárég.

سوت و کوری محله،
 از رفتن مردم قدیم حکایت می کند.
 محبت و صفای آهنی بر شما مبارک باد.

دیفار اگه ته یمه گیرنه،
 ویلا اگه سر په یی نورنه،
 دریوی وچه، غرصه چه خرنی؟
 کلا گه صداره اینه برسه ته گوش.

difár age te damé girné,
 vilá age sar peyi navérné,
 déryúye vaché, ghérsé che khérni?
 kélláge sédá ré eléné barése te gúsh.

دیوار، اگر مانع رفتنت می شود.
 ویلا اگر مانع دیدنت می شود،
 فرزندان دریا، غصه چرا؟
 هنوز می گذارند صدای امواج دریا به گوشت برسد.

خدا بیامرزه ته جان پره.

خار مردی و.

ساده و ایگرنگ.

تو اما.

امروزه سرده دوره په بوردی.

khédá biyámérze te jáné peré

khár mardī ve,

sádé ve o yagrang.

tú ammá,

amrúze sardé dúré e pe búrdi.

خدا بیامرزد پدیر نازنینت را.

مرد خوبی بود.

ساده و یگرنگ.

تو اما.

به این روزگار سرد مانند شدی.

لام.

لمپاره بخنسته

بترگسته.

lám,

lampáre bakhénésé

batérgésé.

لامپ،

به چراغ لامپا خندید

ترکید.

«نماشون و صَرام وَنگ و وَنگه چارویدار در شونه صدای زنگه»^(۱)

دیگه صَرا

اگه صَدا نِماشون هم بیّه بوره،

نیینه چارویدارِ اسب زَنگِلِه زنگ.

گَیِ دِلِه ونه که بَمیره وَنگ.

digé sará

age sadá némáshún ham biye búre,

niyené chárvidáre asbe zangéle e zang.

galiye déle vené ke bamire vang.

دیگر در صحرا/ اگر صدها غروب سپری شود،/ به گوش نخواهد رسید
صدای زنگوله اسب چارپاداری/ زین پس باید فریادت در گلو بمیرد.

۱- غروب است و طنین فریادم در صحرا پیچیده است / چارپادار در گذر است،
صدای زنگوله اسبانش به گوش می‌رسد.

م دل تنگه

دلَم تنگ است

چلیکمار کا

بازی چلیکمار

چو یِ سِرِ رَسینِ دُوسَن و

طناب بر جویی بستن و

اسبِ خیالی ره پِتاجین

تاختن اسبِ خیالی

هَلی زَلکا پله دَکُردن و

آلوجه‌های ریزو سبز را در بغل ریختن و

کِه لو هِنیشَتین

در کنار جویبار نشستن

با کِه باغِ دِلِه جا بَخردین و

در باغ باقلا پنهان شدن و

دادرِ شیه ماره در بیاردین:

فریاد مادر:

« کچه دَری وچه؟ دِر یو مدرسه.

د کجایی بچه؟ مدرسه‌ات دیر شد.

پرو، تا گزنا نیتمه نومه»

بیا، تا باگزنه به سراغت نیامدم»

آق مَلَم

آقا معلم

إناره شیش

ترکه انار

چوپانِ دروغگو

چوپانِ دروغگو

هوا گرم و بنه ترگ ترگه
خونش دَنبیه انکار دارو گه
کله یی که پره اوی زلال و،
محل بِم بوره شال و سگه

hévá garm o béné térag téragé
khúnésh daniyé engár dárvagé
keléyi ke pére ouye zélál ve,
mahale bemé búre shál o sagé.

هوا گرم است و زمین ترک خورده
هوای خواندن ندارد گویی، قورباغه درختی
جویباری که پر می بود از آب زلال،
محل آمد و شد شغالان و سگان شده است.

تو بلن اسپاری من کچیله
قوی پنجه پلنگی من مجیله
منیکه نارمه ته ناثرینگ طاقت،
م بکوشتن اسا چه با گلیله؟

tú bélén éspiári mén kéchilé
ghavi panjé pélangi mén méjilé
ménike nármé te nátringe tághét,
me bakúshtén ésá che bá gélilé?

تو سپیدار بلندی و من چوبی خُرد
پلنگ قوی پنجه ای و من موری
منیکه تاب تلنگرت را ندارم،
کشتن من دیگر چرا با گلوله؟

کِکِ بخوای، هیچکس در نیینه
 چا دِکھی تِه بالاسر نیینه
 ماقع تنگ و وئی تک و تنا
 تِه ساینه هم دیگه تِه وِر نیینه

kémég békháy, hichkas dar niyené
 chá dakéfi te bálásar niyené
 mághe e tang vúni tak o taná
 te sáyné ham digé te var niyené

کمک بطلبی کسی به یاریت نخواهد آمد
 در چاه اگر بیفتی کسی بر سرت نخواهد آمد
 هنگام تنگدستی و گرفتاری تنها خواهی ماند
 حتی سایه‌ات نیز دیگر به کنارت نخواهد آمد

وچه نشنونه شیه پره کلومه
 همساده نانه همساده نومه
 بمیریم قدمی نیرنه بی مز
 چی بوئم آی؟ بنالیم مین کدومه؟

vaché neshnúné she pere kalúmé
 hamsádé nánne hamsádé e númé
 bamirim ghadémi nayréné bi méz
 chi búém ay? bénálém mén kédúmé?

فرزند گوش به حرف پدر نمی‌دهد.
 همسایه نام همسایه‌اش را نمی‌داند
 در بدترین شرایط کسی به یاریت نمی‌آید.
 چه بگویم؟ و از کدامین درد شکوه کنم؟

ماشه اُمرسی لَو اُکله کو؟

گلی خِنه اُپیلگ و لَمه کو؟

گدشت و رحم و انصاف و مِرَوَت،

جانِ مشتی، هَنان که بوئمه کو؟

máshé o mérsi lave o kalé kú?

géli khéné o pilég o lamé kú?

gézasht o rahm o enşáf o mérévvét,

jáné mashti, hanán ke bútéme kú?

انبر زغال و دیگِ مسی و اجاق سنتی کو؟

خانه گلی و کوزه و زیراندازِ نمدی کو؟

گذشت و رحم و انصاف و مِرَوَت،

مشدی جان، اینها که نام برده‌ام کو؟

مَحَبَّت و بِفَا دَرَه؟ نَا وَاللّٰه

صِفَايِ قَدِيمَا دَرَه؟ نَا وَاللّٰه

وَئِكِ وَا رَه جَوَابِي وَ قَدِيمَا

جَوَابِ وَئِكِ إِسَادَرَه؟ نَا وَاللّٰه

méhabét o bífá daré? ná valláh

séfáye ghadimá daré? ná valláh

vangé vá ré jévábi ve ghadimá

jèvábe vang ésá daré? Ná valláh

محبت و وفا در بین ما هست؟ نه به خدا

آن صفای قدیم هنوز باقی است؟ نه به خدا

بانگ و فریاد را پاسخی می‌بود

فریاد را پاسخی هست امروز؟ نه به خدا

تَنير و گرم نون و ننه حوَا
 همساده گونِ سهمه اِشته سِوا
 مَحَبَّتِ دَوِ اُرحم و مِرَوَّت
 آرِه وَ اللّهِ، چِنه خارِ وِ قديمَا

tanir o garmé nún o nané havvá
 hamsádégúne sahmé eshté sevá
 méhabét dave o rahm o mérévvét
 aré valláh, chane khár ve ghadimá

تنوری بود و نانِ گرمی و ننه حوایی
 سهم همسایگان را جدا می گذاشت
 محبت بود و رحم و مروّت
 چه روزگار خوبی بود دورانِ قدیم.

اِسبِه گل کَشیمی ديفاره، ياد دارنی؟
 جَر سر خِنِه اُنِفاره ياد دارنی؟
 فاميل و اَشينا داشتیمی بِم بور
 گلی به گلی طالِباره ياد دارنی؟

ésbe gél kashimi difaré, yád dárni?
 jaré sar khéné o néfaré yád dárni?
 fámil o oshéná dáshtémi bemé búr
 gali bé gali táléba re yád dárni?

اِسبید می کشیدیم به دیوار، یادت هست؟
 خانه با سقف پوشالی و نِفار را به خاطر داری؟
 میان اقوام و آشنایان آمد و شدی بود
 نای به نای طالبا را به خاطر داری؟

دنيا هَتی نَو تا مِرِه یاده،
 كه هیچكس نَرِسِه اُیم داده
 عَجِب دوره زَمونِه دَگِرِسِه!
 بازارِ مِهَر و مَحَبَتِ كَساده

dénýá hati nave tá méré yádé
 ke hichkas narese odéme dádé
 ajébb dúré zamúné dagéressé
 bázáre mehr o méhabét késádé

دنيا اینگونه نبود تا آنجا که به خاطر دارم
 که کسی به فریاد کسی نرسد
 عجب دوره و زمانه دگرگون شده است!
 بازار مهر و محبت کساد است

چشمهٔ بچا بچا او نیّه حِف؟
 محلی نونِ داغ بو نیّه حِف؟
 بهاتِه ولِ کِنی شهرِی بووُیی؟
 هوای سالم و خَشبو نیّه حِف؟

chshmée béchá béchá ou niyé hef?
 mahli núne daghe bú niyé hef?
 deháté vel kényi shahri bavúyi?
 héváyé sálem o khéshbú niyé hef?

آب سرد و گوارای چشمه حیف نیست آیا؟
 بوی نان داغ محلی حیف نیست آیا؟
 بهاتت را رها می‌کنی تا عنوان شهری به خود بگیری؟
 هوای سالم و خوشبوی زادگاهت حیف نیست آیا؟

تِه دل نَوُونِه دشت و گل سِه تنگ؟

چشمه اُکله اُجنگل سِه تنگ؟

مِله سه نَینه تِه دل؟ یا نَوُونِه،

تِه دل مَرِدِن ساده دل سِه تنگ؟

te dél navúné dasht o géle se tang?

chéshmé o kelé o jangéle se tang?

male se nayné te dél? yá navúné,

te dél mardéne sádé déle se tang?

دلت برای دشت و گل تنگ نمی شود؟

برای چشمه و جویبار و جنگل؟

بیاد روستایت دلت نمی گیرد؟ و یا،

برای همولایتی های ساده و مهربانت تنگ نمی گردد؟

کی پرسنه فقیرِ درده؟ هیچکس

یا ونه روزگاره سرده؟ هیچکس

سیراغِ و کی گیرنه؟ یا کی زَنه،

درِ خِنه فقیرِ مرده؟ هیچکس

ki pèrséné faghire dardé? hichkas

yá véne rúzégáre sardé? hichkas

sérághe ve ki kigné? yá ki zanné,

dare khéné e faghir mardé? hichkas

چه کسی می پرسد از دردِ فقیر؟ هیچکس

و یا از روزگارِ سردش؟ هیچکس

چه کسی سراغ از او می گیرد؟ و یا می گوید،

درِ خانه مرده فقیر را؟ هیچکس

تو آى چيسه؟! تويى كه بَكشِى درد
وَنه از وَشْنايى تِه ديمِ رنگِ زرد
بوى پولدار نَشِنِى اماره؟
هَتى روز وُونه مَلوم، مرد و نامرد

tú ay chise?! túyi ke bakéshi dard
veé az vashnáyi te dime rang zard
bavi púldár neshéni amaré?
hati rúz vúné malúm, mard o námard

تو ديگر چرا؟! تويى كه خود رنج‌ها بردى
و طعم تلخ فقر و گرسنگى را چشيدى.
چون به ثروت رسيدى به ما بى‌اعتنايى؟
در چنين موافقى مرد و نامرد مشخص مى‌شود.

أما تيسا په لينگمى اُ بيچاره
تِره حقِ دِمي كه نِشى اماره
فقيرِ جا هِنِيشى گيرنه تِه دل
عَجِب نيّه كه تا چنه سواره

amá tisápe lingmi o bicharé
téré hagh demi ke neshi amaré
faghire já hénishi girné te dél
ajéb niyé ke tájéné sévaré

ما يا برهنه‌ايم و فقير و بيچاره
حق داري كه نسبت به ما بى‌اعتنايى
با فقير ا گر بنشينى دلت مى‌گيرد
جاي تعجب نيست كه سواره بى‌اعتنا مى‌تازد.

آم زندگی ره هم سو کَفِنه

آماره هم رنگِ رو کَفِنه

فلگ ره چی بدی؟ حِصِله هَکِن

آم خَشگِ کِلِه هم او کَفِنه

ame zéndégi ré ham sú kaféné

amá ré ham rangé rú kaféné

falég ré chi badi? hésélé hakén

ame khéshgé kelé ham ou kaféné

به زندگی ما نیز نور امید خواهد تابید

چهرهٔ ما نیز رنگِ نشاط خواهد گرفت

فلک را چه دیدی؟ صبوری کن

جویبار خشکِ ما نیز روزی پرآب خواهد شد.

آما اُدَمی نامَه چه هَتیمی،

که تا دَرَمی فکرِ هم دَنیمی؟

بَمِرِدِ پِه چی حاصلِ بِرَمه زاری؟

مَگه دَسِشِه چَن تیم اَسریمی؟

amá odémi námmé che hatimi,

ke tá darémi fekre ham danimi?

bamérdé pe chi hásél bérme zári?

mage dasseshe chan tim asrimi?

ما آدمی، نمی دانم چرا اینگونه ایم،

که تا زنده ایم به فکر هم نیستیم؟

پس از مرگ چه سود گریه و زاری؟

مگر محتاج چند قطره اشکیم؟

معین‌الدین با حجب و حیا کو؟
 میرزا علی آقای باصیفا کو؟
 غرصة به ره دنی حوضِ آخوند^(۱)
 شیخ علی اوسط اون مردِ خدا کو؟

moineddine bá héjb o hayá ku?
 mirzá ali ágháye bá séfá ku?
 ghérse e be re deni húze ákhúnd
 sheykh ali óusat oún marde khédá kú?

معین‌الدین با حُجب حیا کو؟
 کجاست میرزا علی آقای باصفا؟
 به غمکده‌ای مبدل شدی حوضِ آخوند
 شیخ علی اوسط آن مردِ خدا کو؟

۱- حوضِ آخوند، منطقه‌ای است در روستای پول کجور.

تا دَره، غِرصه اُغم دارنه اُدم
 اره! غم دارنه تا دم دارنه اُدم
 اگه نارِه! بدون از اُدمیت،
 خِلاصه اُته چی کم دارنه اُدم

tá daré ghérsé o gham dárné odém
 aré! gham dárné tá dam dárné odém
 age náre bédún az odémíyét,
 khélásé até chi kam dárné odém

آدمی تا زنده است، غم نیز با اوست
 آری، غم تا آخرین دم با اوست
 آنکه نه غمی دارد و نه اندوهی بدان که از آدمیت،
 مطمئناً چیزی کم دارد.

« گیله‌وا - شماره ۵۳ - ص ۱۷ »

به نَفِ تو اگه گَرِدِنه دِنیا
 نِيَه عمو سِرِ گَرْدَنه دِنیا
 نَكِن گَرِدِن کِلْفَتی ضعیفونَه
 اِشکِنه ظالِمِ گَرِدِنه، دِنیا

be nafe tú age gérdéné dényá
 niyé amú sare gardané dényá
 nakén gérdén kéléfti zaifúné
 éshkéné záléme gérdéné, dényá

به کامِ تو اگرمی گَرِدِد چرخِ روزگار
 سِرِ گَرْدَنه مپندار دِنیا را، آی عمو
 ظلم و ستم بر ضعیفان مکن،
 که می شکند دِنیا، گردنِ ظالمان را

نَصِيَّتِ نَكِنين وَشِنَا بَتِيمه
 كه سِرِ نَكِنه وَشِنَايِ بَتِيمه
 بَتِيم كه خَالی وَوُ گوش وَوُنَه سَنگين
 هَانچي كه اِشَنونَه قِرَامِ قَرِيمه

nasiyét nakénin vashná bétimé
 ke ser nakéné vashnáye bétimé
 bétim ke kháli vú gúsh vúné sangin
 hánchi ke éshnúné ghérám ghérimé

نصیحت بر آدمِ گرسنه نکنید
 که (نصیحت) سیر نمی کند شکم گرسنه را
 گرسنگی، گوش را کر می کند
 و تنها صدایی که با گوش آشناست، قار و قیر شکم است.

تا حمّال دَره مِفخوار چه دَنیوؤ؟
 ساده که دَره مَکار چه دَنیوؤ؟
 تا ماقعی که دَره سرتَب خوار،
 ظالم بی پر و مار چه دَنیوؤ؟

tá hammál daré méfkhár che danivú?
 sádé ke daré makkár che danivú?
 tá mágheyi ke daré sar tab khár,
 záléme bi per o már che danivú?

تا حمّال یافت می شود مفتخور نیز هست
 تا ساده لوح وجود دارد مکار و حيله گرنيز.
 تا زمانی که تو سری خوری یافت می شود،
 ظالم بی پدر و مادر نیز خواهد بود.

پلنگ، شالِ جا همنشین نوؤنه
 تَفنگ، یارِ خنه نشین نوؤنه
 مسلمان اگه و شنائی بَمیره،
 دَسِش اِدِم بی دین نوؤنه

pélang, shále já hamnéshn navúné
 téfang, yáre khéné néshin navúné
 mésalmún age vashnáyi bamire,
 daseshe odéme bi din navúné

پلنگ همنشین شغال نمی گردد.
 تفنگ، یارِ خانه نشین نمی شود
 مسلمان حتی اگر از گرسنگی در حال مرگ باشد،
 دست نیاز به سوی بی دینان دراز نخواهد کرد.

نماشون و ایش خوتش و گه
 اَبَنُون سیکا مرغه مگ مگه
 نِفَارِین نیشته مَشْتی تِنِ خَسَه
 مَلْهَم مَالِنَه شِه لینگِ تِرگه

némáshún o oyesh khúnéshe vagé
 obannún siká mérghe mag magé
 néfár bèn nishté mashti tane khassé
 malham máléné she linge téragé

غروب است و شالیزار و آوازِ غوکان
 در آبگیر اردک صحرایی می خوانند
 در نِفار نشسته مشدی با تنی خسته
 مرهم می نهد بر ترک پای خویش

تو که گلی خینه دله نیشتی
 تِه خِنِه روشِنه لمپایِ پِشتی
 تِه سِفْرَه سِرِ تیسانُون جلاله
 سگِ گوشتِه که مِفْخوارِ خِرَنه، مَشْتی

tú ke géli khéne e délé nishti
 te khéné rúshéné lampáye péshti
 te séfré sare tisá nún hélalé
 sage gúshté ke méfkhár khéné mashti

تویی که خانه ات گلی،
 و روشنای خانه ات لامپایی است
 نانِ خالیِ سِرِ سفره ات حلال است
 گوشتِ سگ است آنچه که مفتخور به دهن می نهد، مشدی.

یواش یواش تا ریگ در وونه هوا
 لمپا ره سو هکن بل طاقی بالا
 پنماز و ماقع نماز
 نمازه که رسنه داد اما

yévásh yévásh táríg dar vúné hévâ
 lampâré sú hakén bel tághe bálâ
 penémáz o mághe e némázé
 némázé ke raséné dáde amâ

آرام آرام هوا رو به تاریکی می رود
 لامپا را روشن کن و به روی طاقچه بگذار
 غروب است و هنگام نماز مغرب
 نماز است که به فریاد ما خواهد رسید.

مییون وشه کینه ونگ وائه؟
 کیه که گوم بو؟ کینه صدائه؟
 بوریم مردن به داد و برسیم،
 که اگردیر بوو ورگ غذائه

miyúne veshé kéne vangé váé?
 kiyé ke gúm bave? kéné sédáé?
 búrim mardén bé dáde ve barésim,
 ke age der bavú véрге ghézáé

در بیشه زار بانگ و فریاد کیست؟
 کیست که گم شده؟ این صدای کیست؟
 برویم ای مردم از پی یاریش،
 که اگردیر گردد طعمه گرگ خواهد شد.

هوا تاريگ و زَنَه وَا اوارش
 بِلِن كوه سر پلنگِ نالَش
 كيمه دله فَنِر سو دَمَرده
 دلشوره دَكْتِه بيچاره گالش

hévá tárig o zanné vá o várésh
 béléne kú e sar pélange nálésh
 kime délé fénare sú damérdé
 dél shúre dakéte bicháre gálésh

شب و طوفان و بارش باران.
 از بلندای کوه ناله پلنگ به گوش می آید.
 فانوس درون کلبه خاموش شده است
 و گالش بیچاره در اضطراب.

جلال زاده جلال بَخَرده نونی
 كه اَنَه با حیا اُكَم زوونِی
 چی زار زار اِشینه اُفتاب تیره یار
 سرِ بالا نیارنی كه بدونی

hélál zádé hélál bakhérdé núni
 ke anne bá hayá o kam zévúni
 chi zár zár eshéné oftáb téré yár
 saré bálá niyárni ke bédúni

جلال زاده‌ای و نان حلال خورده،
 که تا این حد با حجب و حیایی و کم حرف
 چه با حسرت نگاهت می کند آفتاب، ای یار
 سرت را بلند نمی کنی تا باخبر شوی.

مِ گلی خِنهٔ در تِسه وائِه

بِفرمین اگه لایقِ شِمائِه

بِرو بَوین تِسه جان دِمه یا نا،

اگه فقیرِم و مِ دَس کِتائِه

me géli khéné e dar tese váé

baférmin age láyeghe shémáé

bérú bavin tese ján demé yá ná,

ag faghirémo me das kétáé

دربِ خانةٔ گلی ام به رویت باز است

بفرما، اگر لایق می دانی،

بیا و مهمانوازیم را ببین

اگرچه فقیر و تهیدستم

مال و منال نارِم صِفا که دارمه

دلِ ساده اُبی ریا که دارمه

کجه شونی؟ دَوُوش، چاشتِ سِه امروز،

آتِه لاقمه تِسا پِلا که دارمه

mál o ménál nárém séfá ke dárme

déle sádé o bi riyá ke dárme

kéjé shúni? davúsh, cháshtese amrúz,

até lághmé tisá pélá ke dárme

مال و منالی اگر نیست صدق و صفایم هست

دلی ساده و بی ریایم که هست

کجا؟ بمان، لااقل برای ناهار،

لقمه ای پلویی خالی در خانه ام پیدا می شود.

بمویی؟ پس چه آنه دیر بمویی؟
 اِسا که من بومه پیر بمویی؟
 میون من و اجل گیر و داره
 تو هم میون هیر و بیر بمویی؟

bemúyi? pas che ane dir bemúyi?
 ésa ke mén bavemé pir bemúyi?
 miyúne mén o ajél gir o dáré
 tú ham miyúne hir o bir bemúyi?

آمدی؟ پس چرا اینقدر دیر آمدی؟
 اکنون که پیر و شکسته شده‌ام، آمدی؟
 میان من و اجل گیر و داری است
 تو هم در این گیر و دار به ناگه بازگشتی؟

م خنه بی سیک سو، خالی بنه
 ته سلقه گیرنه که بی م خنه؟
 تو بالا کلسی نشین، من په‌یی نیشت
 تسیه هسه هکنی یاد منه؟

me khéné bi séké sú, kháli béné
 te saleghé girné ke bi me khéné?
 tú bálá kalsi néshin, mén peyi nisht
 tese hassé hakéni yáde méné?

خانه‌ام سوت و کور، بی هیچ فرشی
 آیا لایقم می‌دانی که به خانه‌ام پای نهی؟
 تو صدر نشین هر مجلسی، من گوشه نشین
 در شانت هست که از من یاد کنی؟